

Foto: Morten DD Hansen



5

Pas på og plej eksisterende naturarealer såsom overdrev, enge og heder med ekstensiv græsning eller høslæt, så der er blomster igennem hele sæsonen



Gammel natur er guld for bierne

En tommelfingerregel siger, at jo længere tid et naturområde har været udenfor intensiv drift, jo bedre er det som levested for bier og andre dyr. Derfor er fx enge, overdrev, heder og skovlysninger i allerhøjeste kurs som levesteder for bierne.

Ønsker du at fremme en artsrig insektfauna på din bedrift er det allerbedste du kan gøre derfor at give plads til – og værne om – disse naturlige levesteder. Dette indebærer også at sikre, at arealerne forvaltes på en måde så de tilbyder flest mulige blomster til bierne både forår, sommer og efterår.

Du kan score det maksimale antal bipoint - hele 10 point - ved at passe på de eksisterende naturarealer.

Hvad spiser de vilde bier?

Alle voksne bier lever af nektar, mens biernes larver lever af pollen. En del af de vilde bier er generalister; det vil sige, at de søger pollen og nektar i et bredt udvalg af naturligt forekommende planter, fx pil og mælkebøtte. Men et stort antal arter er højt specialiserede, og indsamler kun føde fra én eller få arter af blomster. Det gælder fx visse humlebiarter, der har en særligt lang tunge, der gør dem i stand til at suge nektar ud af rødkløverens lange kronrør, eller blåhatjordbien, som kun indsamler nektar og pollen fra blåhat.

Dette faktaark er en del af en serie, der sætter fokus på, hvordan du kan hjælpe de vilde bier. I alt beskrives 10 forskellige bivenlige tiltag, som er anbefalet af forskere og naturforvaltere, og som du kan udføre på din bedrift. Hvert tiltag er værdisat med 'humlebier' (1-10, hvor 10 er bedst) som indikerer, hvor godt tiltaget er for bierne.

Du kan læse mere om kampagnen på www.lf.dk/bi. Læs også faktaboksen for overblik over de relevante regler.



Med et passende lavt græsningstryk på naturarealer er det muligt at tilgode de vilde bier. Undgå at blomsterne bliver spist, så er der nektar og pollen til gavn for en lang række insekter. Foto: Anne Eskildsen.

Naturens egne blomster er bedst

Bier har brug for et varieret udbud af vilde, blomstrende urter og buske igennem hele sæsonen, dvs fra april-september. Undersøgelser har vist, at de fleste bier foretrækker at søge føde i de vilde plantearter som findes i naturen såsom blåhat, kællingetand og mælkebøtte, fremfor udsåede kulturplanter som honningurt og solsikke. Selv den flotteste vildtstribet eller den mest farverige blomsterbrak har derfor langt fra samme værdi for bierne som et naturområde, hvor der findes en rig, varieret og naturlig flora.

Et fredeligt sted at bo

Naturarealer scorer topkarakter som bi-indsats fordi disse arealer både kan tilbyde hjemmehørende blomster og et trygt sted at bo.

Da mange arter af vilde bier er jordboende er det meget vigtigt at der er fred for pløjning, så dyrene ikke går til imens de opholder sig i deres bo. Naturlige forstyrrelser er derimod godt nyt for bierne. Slid og tramp fra græssende dyr åbner op i vegetationen og danner bare, varme pletter, som er indbydende som levested for mange arter.

Ekstensiv græsning fremmer blomstringen

Den forvaltningsform, der sikrer allerflest blomster til bierne er helårsgræsning, hvor antallet af dyr er afstemt efter, hvad arealet kan bære om vinteren. På denne måde græsses vegetationen i bund om vinteren, men får lov at blomstre kraftigt om sommeren. Og det er noget bierne kan lide!

Hvis helårsgræsning ikke er en mulighed, kan man alternativt lave en ekstensiv sommergræsning, hvor arealerne ikke græsses i bund i de varme måneder, og floraen derved skånes så meget som muligt.

Kan du ikke holde græssende dyr på dine arealer, kan du i stedet vælge at slå vegetationen – men husk at gøre det udenfor blomstringstiden, og gerne så sent som muligt. Slåning i primo maj eller omkring oktober fremmer blomstringen i sommerperioden, og begrænser græssernes dominans. Husk altid at fjerne det afslåede materiale, så det ikke bortskygger småblomsterne.

Ud og tælle blomster

Hvis du har et naturareal, så hold godt øje med det i maj-august måned. Er der masser af vilde blomster? Er der mange forskellige farver og former af blomster? Så er det et tegn på, at du gør noget godt for bierne. Du kan læse mere om bivenlig slåning i faktaark nummer 3.



Nedbidt overdrev. Blomsterne er blevet spist fordi der går for mange dyr på arealet - her er ikke meget mad til bierne. Foto: Andrea Oddershede.

KONTAKT



Anne Eskildsen
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anee@seges.dk
+45 8740 5423



Andrea Oddershede
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anod@seges.dk
+45 8740 5444

Husk naturligvis altid, at slåningsfrister i landbrugsordninger og andre regler for tilskud skal overholdes.

Kombinér med andre tiltag

Bier har brug for et varieret udbud af vilde, blomstrende urter og buske igennem hele sæsonen, dvs. fra april-september. Derfor kan det være en god idé at kombinere sine blomsterrige naturarealer med levende hegn bestående af tidligt- og sent blomstrende arter som pil, hvidtjørn, slåen, og brombær. De vil give bierne masser af føde – også i de svære udkantsperioder, hvor føden kan være knap.

Få overblik over regler og naturdata

Naturarealer, såsom overdrev, enge og heder, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der ikke uden forudgående dispensation må foretages aktiviteter på arealerne, der ændrer tilstanden. Vedligeholdende pleje, som ekstensiv græsning og høslæt, der klart tjener til at opretholde tilstanden er tilladt, mens mere indgribende tiltag kræver dispensation fra kommunen. Der gives sædvanligvis dispensation til tiltag, der genopretter og forbedrer naturtyperne.

Husk naturligvis altid, at slåningsfrister i landbrugsordninger og andre regler for tilskud skal overholdes.

Vær også altid opmærksom på, om der er særlige § 3 beskyttede naturtyper eller arter, som orkideer eller sjældne sommerfugle på dine arealer, der kræver særlige hensyn. I så fald bør forvaltningen tilpasses efter disse arter. Vil du vide mere om naturpleje, beskyttet natur og samspillet med øvrige regler for landbrugsproduktionen kan du læse mere i miljøstyrelsens Naturplejeguide. Spørg din lokale konsulent eller din kommune, hvis du er i tvivl om et areal er beskyttet eller en aktivitet er omfattet af forbuddet. Får du tilskud til Grundbetaling eller tilskud til pleje af græs- og naturarealer, kan du læse mere om reglerne på www.plejegræs.dk og i vejledningen om Grundbetaling.

Naturværdier

Med app'en "§3-natur beskyttet natur" kan du få et overblik over naturværdier (HNV-scoren), særlige arter, sten- og jorddiger, fortidsminder og beskyttet natur, der er fundet og registreret på de arealer du står på. Vær opmærksom på at naturregistreringerne er vejledende, der kan være beskyttet natur og arter, der endnu ikke er registreret på arealerne. Søg på 'Beskyttet Natur' der hvor du henter apps. Du kan også kontakte din kommunale naturmedarbejder, som kan hjælpe dig med mere viden om din natur.

*NB: Vær opmærksom på, at dette blot er et overblik, ikke en fyldestgørende gennemgang af alle regler.